

Projekt: Lagring av vatten i två våtmarker Killing myr samt Brute myr

Län	Kommun
Gotlands län	Gotland

Kommunens projektansvarige

Kommunens projektansvarige	Enhet/förvaltning
Sebastian Bolander	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Postadress	Postnr Postort
Region Gotland, Visborgsallén 19	62181 Visby
Telefon	Mobil
0498 269481	-
E-post	Postgiro/Bankgiro
sebastian.bolander@gotland.se	BG 339-8328
Organisationsnummer	Betalningsreferens
212000-0803	ZZ6079, proj 49163

Övriga kontaktpersoner

Namn, organisation	Namn, kontaktperson
Gotland Grönt Centrum	Susanne Welin-Berger, ansvarig utvecklingsprojekt
Typ av organisation	
Företag	
Postadress	Postnr Postort
Roma Lövsta 10	62254 Romakloster
Telefon	Mobil
0498-20 38 40	070 726 28 88
E-post	Organisationsnummer
info@grontcentrum.se	556990-7883

Namn, organisation	Namn, kontaktperson
Mikael Segerlund AB	Christina Huhtasaari
Typ av organisation	
Företag	
Postadress	Postnr Postort
Martebo Stora Myre 217	62440 Tingstäde
Telefon	Mobil
0703466260	0703466260
E-post	Organisationsnummer
christina.huhtasaari@hotmail.com	5562882190

Projektbeskrivning

Projektnummer	23179487	Status	Arbetsversion
Projektets startår	Projektstart	Projektstut	Prio
2024	2024-01-01	2026-12-31	1
Tätortsnära	Kmn diarienummer	Lst diarienummer	Projektet drivs av
Projektet är ej tätortsnära	RS 2023/1841	-	Övrig
Inkommet Lst	Senaste Statusändring	Gott exempel	Projektets tema
-	-	Nej	Övrigt

Sammanfattning

I det här LONA-projektet stöds arbetet med att ansöka om tillstånd enl. 11 kap. Miljöbalken för reglerbara dämmen i Killingmyr respektive Brute myr. Genom dessa dämmen kan myrarna magasinera vatten under högflödesperioden höst och vinter för att sedan successivt släppa ut vattnet till Tingstäde träsk. På så vis bevaras våtmarkernas viktiga botaniska värden, värden som fågellokaler och reglerfunktion för vatten, kolbalans och växtnäring. Dämningsperioden bör vara 15 februari till 1 juni för respektive dämme. I Killingmyr finns idag ett dämme som i väntan på dämningstillstånd hålls öppet året runt medan ett nytt dämme behöver anläggas i Brute myr. Genom dämningen skapas stora naturvärden för fågelliv och vattenkrävande växter. Gotland Grönt Centrum driver projektet i samverkan med berörda markägare.

Syfte

Syftet med de båda dämmena är att magasinera vatten under högflödesperioden och skapa våtmarker som kommer att utgöra värdefulla områden som rastnings- och häckningslokaler för fåglar och kan hysa för Gotland ovanliga arter av bl. a starr, orkidéer samt andra vattenberoende växter.

Dämmena kommer att öppnas efter häckningsperiodens slut och vattnet kommer att dräneras ut till Tingstäde träsk när Region Gotland har behov av det för dricksvattenförsörjningen. Tingstäde träsk är en av Region Gotlands ytvattentäcker för dricksvatten. Genom denna dämning minskar dessutom risken för övergödning med fosfor och kväve eftersom vegetationen kan ta upp dessa näringsämnen.

Bakgrund

Killing myr

Länsstyrelsen i Gotlands län har beviljat stöd till miljöinvestering till ett reglerbart dämme i Killingmyr 2018 och har även beviljat miljöersättning för våtmark under perioden 2019 - 2023 för cirka 30 hektar. Region Gotland har därvid uppmärksammat länsstyrelsen på att dämnet är anlagt utan tillstånd enligt 11 kap. MB och begärt att länsstyrelsen ska ålägga verksamhetsutövaren att i avvaktan på tillstånd ta bort dämnet. Regionen anser att en hydrologisk utredning krävs eftersom dämningen kan påverka vattenförsörjningen via Tingstäde träsk. Länsstyrelsen har i maj 2023 förelagt verksamhetsutövaren att inge ansökan om tillstånd och i avvaktan på sådant tillstånd hålla dämnet öppet.

Brute myr

Markägarna anlade ett permanent dämme 2019 och länsstyrelsen har beviljat miljöersättning för perioden 2019 - 2023 för cirka 30 hektar våtmark på Brute myr. Region Gotland har uppmärksammat länsstyrelsen på att dämnet är anlagt utan tillstånd enligt 11 kap. MB och begärt att länsstyrelsen ska ålägga verksamhetsutövaren att i avvaktan på tillstånd ta bort dämnet. Regionen anser att en hydrologisk utredning krävs eftersom dämningen kan påverka vattenförsörjningen via Tingstäde träsk. Länsstyrelsen har i beslut i april 2023 ålagt fastighetsägarna att ansöka om tillstånd enligt 11 kap. MB om verksamheten ska fortsätta. En sådan ansökan ska inges till domstolen senast 18 månader efter länsstyrelsens beslut.

Båda dämningarna har föregåtts av Ansökan om vattenverksamhet och på båda dessa ansökningar har länsstyrelsen gett positiva beslut ifråga om att dämningarna kan genomföras.

Samrådsunderlag har upprättats för respektive myr som underlag för ansökan om vattendom för respektive myr. Detta samrådsunderlag har remitterats till myndigheter, intresseorganisationer samt berörda markägare. Därefter har en samrådsredogörelse upprättats och lämnats in till länsstyrelsen. Beslut om miljöpåverkan har ännu inte fattats (september 2023).

Lokala aktörer

Fastighetsägarna till Killingmyr samt Brute myr är eniga om att åtgärden att på ett reglerbart sätt dämna myrarna är värdefullt ur ett ornitologiskt, botaniskt samt övergödningssperspektiv. Markägarna har därför anlitat Gotland Grönt Centrum för att få hjälp med de utredningar som krävs för att upprätta erforderliga handlingar för ansökan om tillstånd till de reglerbara dämmena. Bolaget är ett bolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt begränsning 32 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och därmed en part som kan söka stöd från LONA.

Projektets bidrag till miljö kvalitetsmålen och långsiktigt och varaktigt naturvårdsarbete i kommunen

Miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Myllrande våtmarker samt Ett rikt växt- och djurliv påverkas på olika sätt. Genom att områdena hålls våta minskar nedbrytningen av organiskt material men minskad koldioxidavgång som följd. Näringsämnen i form av kväve och fosfor stannar kvar i myren i stället för att rinna ut i träsket. Detta är särskilt värdefullt avseende Brute myr eftersom alternativet till ett reglerbart dämme är att underhålla diket i enlighet med ritningar i gällande dikningsföretag. Genom planerad reglering av Killingmyr och Brute myr skapas stabila våtmarker som medverkar till att målet om Myllrande våtmarker stärks. Miljömålet Ett rikt växt- och djurliv gynnas i mycket hög utsträckning av regleringen eftersom det skapas viktiga rastnings- och häckningslokaler för fåglar samtidigt som vattenkrävande vegetation kan etableras. Om Killingmyr inte regleras och den vedartade vegetationen inte slås av årligen kommer myren snart att växa igen med vedartad vegetation vilket gör att de öppna kärrängarna försvinner och därmed viktiga fågellokaler.

Projektets långsiktiga effekter

Den långsiktiga effekten är att stabila våtmarker skapas till fromma för det fågelliv som inte annars skulle haft tillgång till den biotopen. Botaniskt sett är våtmarkerna också värdefulla eftersom det råder brist på

sådana växtlokaler på Gotland.

Projektets stöd till olika samhällsintressen

I vilken omfattning stödjer projektet de globala hållbarhetsmålen?

Hållbarhetsmål 2030	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Ingen fattigdom	X	-	-
Ingen hunger	X	-	-
Hälsa och välbefinnande	X	-	-
God utbildning för alla	X	-	-
Jämställdhet	X	-	-
Rent Vatten Och Sanitet	X	-	-
Hållbar Energi För Alla	X	-	-
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	X	-	-
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	X	-	-
Minskad ojämlikhet	X	-	-
Hållbara städer och samhällen	X	-	-
Hållbar konsumtion och produktion	X	-	-
Bekämpa klimatsförändringen	-	X	-
Hav och marina resurser	X	-	-
Ekosystem och biologisk mångfald	-	-	X
Fredliga och inkluderande samhällen	X	-	-

I vilken omfattning stödjer projektet genomförande av miljö kvalitetsmålen?

Miljö kvalitetsmål	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Begränsad klimatpåverkan	X	-	-
Frisk luft	X	-	-
Försurning	X	-	-
Giftfritt	X	-	-
Ozonskikt	X	-	-
Strålning	X	-	-
Övergödning	-	-	X
Sötvatten	-	-	X
Grundvatten	X	-	-
Kust och hav	X	-	-
Våtmark	-	-	X
Skog	X	-	-
Odlingslandskap	-	-	X
Fjäll	X	-	-
Bebyggelse	X	-	-
Djur och växter	-	-	X

Syfte för våtmarksprojekt (för åtgärdskategori 7 och 8)

Syfte för våtmarksprojekt (för åtgärdskategori 7 och 8)	Ingen betydelse	Liten betydelse	Stor betydelse
Ökad vattenhushållning	-	-	X
Utjämnning av vattenflöden	-	-	X
Ökad grundvattenbildning	X	-	-
Minska risk för översvämning	X	-	-
Vattenkvalitet minska näringsämnen	-	-	X
Vattenkvalitet minska miljögifter	X	-	-
Öka naturliga våtmarksnaturtyper	-	-	X
Öka artificiella våtmarksnaturtyper	X	-	-
Gynna rödlistade arter	-	-	X
Gynna arter generellt	X	-	-
Förbättra grön infrastruktur	X	-	-
Minska klimatpåverkan	-	X	-
Öka klimatanpassning	-	X	-
Förberedelsearbete	-	-	X

Åtgärder och kostnader i projektet

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
1		2023-01-01	2024-02-28
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
30 000 kr	27 000 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
08 - Våtmarksprojekt - förberedelsearbete -			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
88 - Genomföra prövningar enligt t ex. miljöbalken		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	02 - Fåglar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Förberedelsearbete inför ansökan om tillstånd att anlägga ett reglerbart dämme i Killingmyr respektive Brute myr. Förberedelsearbetena har bestått i möten med markägarna, upprättande av samrådsunderlag, remittering av detta, möte med Region Gotland avseende deras yttrande samt upprättande av samrådsredogörelse.

Förvaltning av resultat efter projektiden

De reglerbara dämnena kommer att skötas i enlighet med villkoren i domen efter att domen vunnit laga kraft.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
2		2024-01-01	2026-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
250 000 kr	225 000 kr		
Åtgärdskategori			
08 - Våtmarksprojekt - förberedelsearbete -			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
88 - Genomföra prövningar enligt t ex. miljöbalken		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	02 - Fåglar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Upprättande av miljökonsekvensbeskrivning för respektive myr. Kostnaden är uppskattad för en MKB för en åtgärd med betydande miljöpåverkan. Kostnaden har uppskattats till 90 000 kr/myr samt kostnader för resor, fältbesök m m samt ytterligare fågelinventering.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Framtagna MKB med inventeringsresultat kommer att bifogas ansökan om vattendom.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
3		2024-01-01	2026-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
150 000 kr	135 000 kr		
Åtgärdskategori			
08 - Våtmarksprojekt - förberedelsearbete -			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
88 - Genomföra prövningar enligt t ex. miljöbalken		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	02 - Fåglar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Arbete med att upprätta ansökan till Mark- och miljödomstolen för tillstånd till reglerbart dämme i Killingmyr respektive Brutemyr. Förutom konsultkostnad på 100 000 kr tillkommer domstolskostnader samt annonsering på 50 000 kr

Förvaltning av resultat efter projektiden

Domen kommer att gälla framöver i enlighet med domstolens beslut.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
4		2024-01-01	2026-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
75 000 kr	67 500 kr	10 000 kr	
Åtgärdskategori			
07 - Våtmarksprojekt - genomföra restaurering och anläggning -			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
78 - Igenläggning och/eller dämning av diken		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	02 - Fåglar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Konstruktion och installation av ett reglerbart dämme i Brute myr. Kostnadsuppskattning i enlighet med andra dämmen som anlagts på Gotland.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Dämmet kommer att byggas i rostfritt stål vilket gör att det kommer att hålla i åtskilliga år framöver.

Åtgärdsnummer		Startdatum	Slutdatum
5		2024-01-01	2026-12-31
Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete	
75 000 kr	67 500 kr	0 kr	
Åtgärdskategori			
08 - Våtmarksprojekt - förberedelsearbete -			
Åtgärdstyp		Mätvärde	Enhet
89 - Projektledning och administration		1	st
Huvudsakligt miljömål	Naturtyp	Organismgrupp	Inriktning
11 - Myllrande våtmarker	03a - Våtmark - Myr	02 - Fåglar	01 - Naturvärde
Huvudsakligt friluftsdelmål		Ekosystemtjänst	
0 - Ej vald		10 - Vattenreglering – naturlig, översvämningsskydd	

Åtgärd / Metod / Planerat resultat

Projektledning, ekonomisk administration, upprättande av slutrapport under projektets gång när LONA-stöd beviljats. Åtgärdstypen 08 Våtmarksprojekt - förberedelsearbete innebär i detta fall projektledning och dokumentation.

Förvaltning av resultat efter projektiden

Upprättad slutrapport kommer att finnas tillgänglig för spridning och fältbesök kommer att anordnas för intresserad allmänhet för att visa på naturvårdsnyttan med åtgärden. Fältbesöken kommer dock efter projektiden avslut vilket gör att värdet av detta ideella arbetet inte tas upp i ansökan.

Summering åtgärder

Åtgärdsnummer	Total kostnad	Sökt bidrag	Värde av ideellt arbete
1	30 000 kr	27 000 kr	0 kr
2	250 000 kr	225 000 kr	0 kr
3	150 000 kr	135 000 kr	0 kr
4	75 000 kr	67 500 kr	10 000 kr
5	75 000 kr	67 500 kr	0 kr
Summa	580 000 kr	522 000 kr	10 000 kr

Önskad utbetalningstakt

År	Belopp
2024	391 000 kr
2025	0 kr
2026	0 kr
2027	131 000 kr

Omfattar ansökan åtgärder för vilka stöd sökts eller beviljats enligt annan författning?

Nej

Finansiärer

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Privatperson	Kaj Liljegren		1
Period från	2024-01-01	Period till	2026-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2024	0 kr	0 kr	0 kr
2025	25 850 kr	0 kr	0 kr
2026	0 kr	0 kr	0 kr

Typ av finansiär	Namn/Kommun		Intyg bilaga
Privatperson	Anders Riddaregard		2
Period från	2024-01-01	Period till	2026-12-31
År	Kontanta medel	Egen arbetsinsats inkl LKP	Värde av ideellt arbete
2024	0 kr	0 kr	0 kr
2025	25 850 kr	0 kr	10 000 kr
2026	0 kr	0 kr	0 kr

Totalt	51 700 kr	0 kr	10 000 kr
---------------	------------------	-------------	------------------

Villkor

Id	Beskrivning
----	-------------

Motivering till beslut

Politikområden

- Övrigt av betydelse för naturvård (75 %) Med en reglerbar dränering av myrarna kommer det att skapas värdefulla lokaler för rastande och häckande fåglar samt för vattenkrävande vegetation. Eftersom merparten av våtmarkerna på Gotland är utdikade och används som jordbruksmark är dessa myrar värdefulla bidrag i landskapet. Om dämning inta får ske av Killingmyr kommer den åter bli bevuxen av lövvegetation och det öppna området kommer att försvinna till men för de fågelarter som gynnas av öppna kärrängar. Brute myr har genom den provisoriska permanenta dämningen fått ett rikt fågelliv med bl. a olika andarter och tranor. Myren är värdefull för både rastande och häckande fåglar. Om myren inte däms kommer diket att underhållas i enlighet med gällande villkor i dikningsföretaget och odlas med spannmål, vall och betesdrift.
- Friluftsliv (25 %) Både Killingmyr och Brute myr är lätt tillgängliga för allmänheten med ornitologiskt intresse. Myrarna ligger ända på bra avstånd från bebyggelse vilket ger fågellivet en ostörd lokal för häckning m m.

Bilagor

- Samrådsredogörelse - reglerbart dämme Killingmyr.pdf
- Samrådsredogörelse - reglerbart dämme Brute myr.pdf
- Samråd 20230528 Brute myr.pdf
- Bild på hur det nya dämmet kan se ut.jpg
- Översiktkarta till LONA-ansökan Brutmyr.pdf
- Diket i Brute myr före åtgärd.pdf
- Bild på hur det nya dämmet kan se ut..pdf
- Medfinansieringsintyg Anders Riddaregard.pdf
- Medfinansieringsintyg Kaj Liljegren.pdf

Underskrift och Godkännande av Projekt 23179487

Datum

Underskrift av behörig firmatecknare/företrädare

Namnförtydligande

För _____ Kommun